

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
The Relationship Between the Strategic Leadership of School Administrators
and Safety Management in Schools Under the Phitsanulok and Uttaradit
Secondary Educational Service Area Office

ชินานาง วงศ์หิรัญ¹ และ ทศนะ ศรีปัดดา²

มหาวิทยาลัยนเรศวร^{1,2}

Chinanang Wonghirun¹ and Tussana Siputta²

Naresuan University^{1,2}

Corresponding Author, Email: Chinanang506@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสหวิทยาเขตจังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารสมรรถนะขององค์กร
2. การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

* ได้รับบทความ: 13 กุมภาพันธ์ 2568; แก้ไขบทความ: 21 มิถุนายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 30 มิถุนายน 2568

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความปลอดภัยจากโรคระบาด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับความสัมพันธ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; การบริหารจัดการความปลอดภัย; ความสัมพันธ์

Abstract

The purposes of this research were to 1. study the strategic leadership of school administrators, 2. examine the management of safety in educational institutions, and 3. explore the relationship between strategic leadership of school administrators and the management of safety in educational institutions under the Phitsanulok and Uttaradit Secondary Educational Service Area Office. The population used in this study includes school administrators and teachers in the school networks of Phitsanulok province under the Phitsanulok Secondary Educational Service Area Office, totaling 310 people. The tool used for data collection is a 5-point Likert scale questionnaire, which has content validity with values ranging from 0.80 to 1.00, and a reliability coefficient of 0.98. The statistical methods used for data analysis include percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient at the 0.01 significance level.

The research results showed that

1. Strategic leadership of school administrators in the Secondary Education Area Office, Phitsanulok, Uttaradit, found that it was especially important in considering the consequences in the aspect that is very important in promoting high-efficiency development The most stable aspect is the organization's system management.

2. Safety management in educational institutions under the Office of the Secondary Education Area, Phitsanulok, Uttaradit, found that overall it was at a high level. When considering each aspect, it was found that safety from epidemics had the highest average value, while the aspect with the lowest average value was safety from disasters.

3. The relationship between the strategic leadership of school administrators and the safety system in educational institutions, the committee of the Secondary Education Area Office, Phitsanulok, Uttaradit, was able to find information, including positively preventing, the relationship is statistically high at the .01 level.

Keywords: Strategic Leadership; Safety Management; Relationship

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 – 2579 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งเพิ่มโอกาสและความเสมอภาค การเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ และมาตรฐานของประชาชนทุกช่วงวัย ทุกกลุ่มเป้าหมาย เพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ พัฒนากำลังคนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศและสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนในสังคมผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจการรับรู้การยอมรับและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีกรอบทิศทางและเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่รองรับกับโครงสร้างประชากร บริบทการจัดการศึกษาของประเทศ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของกระแสโลกาภิวัตน์ในโลกศตวรรษที่ 21

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2567) เพื่อสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดีของนักเรียนและครู โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ ได้ปฏิบัติตามมาตรการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา อยู่เสมอ ตามนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบที่มีความห่วงใยในสวัสดิภาพและความปลอดภัยของนักเรียนครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมทั้งความสามารถกำหนดแผนกลยุทธ์เพื่อให้องค์การมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน เนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีของโลกยุคศตวรรษที่ 21 เป็นพลวัตที่ก่อให้เกิดความท้าทายในด้านการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลกและพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์เกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติมีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการมองเห็นภัยที่เกิดแก่นักเรียนครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกิดขึ้นซ้ำและส่งผลให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียนรู้และสวัสดิภาพ

ชีวิตของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งผู้บริหารต้องกำหนดกลยุทธ์มาตรการบริหารจัดการความปลอดภัยภายในสถานศึกษาที่รับรองภัยทุกรูปแบบภายในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานอำนวยการ กลุ่มส่งเสริมสวัสดิภาพและส่งเสริมวินัยนักเรียน 2554) แต่จากรายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ 2566 พบว่า การส่งเสริมระบบความปลอดภัยทุกรูปแบบ ดังกล่าว สถานศึกษายังขาดนโยบายและการวางแผนการรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษา และมีข้อจำกัดด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีในการรายงานผลการดำเนินงาน อีกทั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา มิได้เพียงพอและขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ 2566)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพื่อนำผลการวิจัย ไปเป็นแนวทางการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสหวิทยาเขตนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก ปีการศึกษา 2567 รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,522 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 39 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,483 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก จำนวนทั้งสิ้น 310 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (1970) จำแนกได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 39 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ครู จำนวน 271 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูในแต่ละสหวิทยาเขต

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

2.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์
2. ด้านการบริหารสมรรถนะขององค์กร
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร
4. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.3 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อม
2. ด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ
3. ด้านความปลอดภัยจากโรคระบาด
4. ด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ
5. ด้านความปลอดภัยด้านสิทธิและสวัสดิภาพของนักเรียนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแต่ละข้อคำถาม (Index of Item-Objective

Congruence: IOC) ผลการตรวจสอบพบว่าค่าความตรงอยู่ระหว่าง 0.80–1.00

จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 ตอนที่ 3 การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 แบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสืออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ไปยังผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่านระบบ Google Forms แบบสอบถามถูกแจกจ่ายให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 310 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 39 คน และครูผู้สอน 271 คน เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนครบถ้วนจำนวน 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลตามเกณฑ์ 5 ระดับ ตามแนวทางของ บุญชม ศรีสะอาด (2560 : 121)

3. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลตามหลักเกณฑ์เดียวกัน

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และแปลผลตามเกณฑ์ของชูศรี วงศ์รัตน์ (2560 : 363)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในการนำเสนอผลการวิจัย สามารถสรุปการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัด อุตรดิตถ์ ในภาพรวมและรายด้าน ดังตาราง 1

ที่	ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 310		ระดับ	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.40	0.73	มาก	2
2	ด้านการบริหารสมรรถนะขององค์กร	4.36	0.70	มาก	4
3	ด้านการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร	4.40	0.72	มาก	1
4	ด้านการมีปฏิสัมพันธ์	4.37	0.74	มาก	3
	รวม	4.38	0.72	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิง กลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารสมรรถนะขององค์กร

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัด อุตรดิตถ์ ในภาพรวมและรายด้าน

ที่	การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา	n = 310		ระดับ	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	4.37	0.71	มาก	4
2	ด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ	4.32	0.70	มาก	5
3	ด้านความปลอดภัยจากโรคระบาด	4.43	0.65	มาก	1
4	ด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ	4.39	0.70	มาก	2
5	ด้านสิทธิและสวัสดิภาพของนักเรียน	4.38	0.68	มาก	3
	รวม	4.38	0.69	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยการบริหารจัดการความปลอดภัยใน

สถานศึกษาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความปลอดภัยจากโรคระบาด รองลงมา คือ ด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยรวม

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา					
	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	$Y_{รวม}$
X_1	.673**	.613**	.555**	.627**	.685**	.686**
X_2	.752**	.706**	.657**	.711**	.729**	.772**
X_3	.755**	.709**	.663**	.775**	.814**	.808**
X_4	1.000**	.830**	.774**	.813**	.815**	.920**
$X_{รวม}$	.876**	.788**	.730**	.807**	.839**	.878**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์สูง ($r=.878^{**}$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับปานกลาง ($r=.686^{**}$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านความปลอดภัยด้านสิทธิและสวัสดิภาพของนักเรียน ($r=.685^{**}$) ด้านการบริหารสมรรถนะขององค์กร ความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับปานกลาง ($r=.772^{**}$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อม ($r=.752^{**}$) ด้านการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร ความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับปานกลาง ($r=.808^{**}$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านด้านความปลอดภัยด้านสิทธิและสวัสดิภาพของนักเรียน ($r=.814^{**}$) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับสูง ($r=.920^{**}$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อม ($r=.1.000^{**}$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารสมรรถนะขององค์กร ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการบริหารที่มีกระบวนการมุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และศักยภาพของบุคลากรให้สอดคล้องกับสมรรถนะองค์กรเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานและพัฒนาสนับสนุนให้บุคลากรกล้าที่จะลองทำสิ่งใหม่ๆ ทำให้องค์กรสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่แข็งแกร่ง ให้รางวัลและผลตอบแทนที่เหมาะสมกับผลงาน อย่างไรก็ตามผู้บริหารอาจต้องให้ความสำคัญกับการบริหารสมรรถนะขององค์กรมากขึ้น เช่น การรู้จุดแข็งเฉพาะตัวขององค์กร สร้างภาพลักษณ์ที่ชัดเจน มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมและเอื้อต่อการทำงานและจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิด คมกฤษ พรหมฉิน (2560) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร มีการสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการพัฒนาด้วยวิธีต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น การเข้าอบรม ศึกษาต่อ ศึกษาดูงาน เป็นต้น และบุคลากรสามารถนำความรู้ที่ได้พัฒนาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มิตร ชื่นสิน (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. ผลการศึกษาการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความปลอดภัยจากโรคระบาด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและคณะครูในสถานศึกษา มีวิธีดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไข มีมาตรการป้องกันเชื้อ COVID-19 การแพร่ระบาดของพาหะนำโรค เช่น ไข้เลือดออก ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ โรคตาแดง โรคที่เกิดจากระบบทางเดินอาหาร และมีมาตรการเฝ้าระวังและการสอบสวนโรค มีการประสานและสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน มีการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ของพาหะนำโรค และจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคระบาดตามสถานการณ์ สอดคล้องกับ

แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นศูนย์รวม นักเรียนของแต่ละชุมชน ซึ่งนักเรียนแต่ละคน จะมีที่มาแตกต่างกันไม่ว่าสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพแวดล้อมของชุมชน ดังนั้น สถานศึกษาสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้บริหาร ครูอนามัย และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในเรื่องแนวทางการส่งเสริมสุขภาพอนามัย เรื่องการป้องกันมลภาวะจากสิ่งแวดล้อม เรื่องการป้องกันไม่ให้เกิดโรคต่าง ๆ ให้ระบาดมากขึ้นและเรื่องการรักษาเบื้องต้นเชื่อว่านักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา จะมีความศรัทธา และเชื่อมั่น ต่อประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามผู้บริหารอาจต้องให้ความสำคัญกับความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ มากขึ้น เช่น มีมาตรการรักษาความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุ มีการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ต่างๆ จัดให้มีเจ้าหน้าที่อยู่เวรรักษาสถานที่ราชการอย่างเคร่งครัด และ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกัมปนาท นาคบัว (2565) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการ ดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไข ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการ บริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับความสัมพันธ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ การมีปฏิสัมพันธ์ กับความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคณะครู ในสถานศึกษา มีการปรึกษา พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีการติดต่อสื่อสารที่ดีต่อกัน มีความรัก ความสามัคคี เพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมร่วมกันอย่างมีความสุข และผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามงาน การจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยสิ่งแวดล้อมภายใน สถานศึกษา มอบหมายหน้าที่ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ร่วมมือกันจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ให้ปลอดภัย ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ จุฑามาศ พิมพ์นอก (2563) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความปลอดภัยกับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า การจัดการความปลอดภัยกับ ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุมพร พัฒนะมาศ (2558) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการ ศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก คือ ด้านอาคาร สถานที่สิ่งแวดล้อมความปลอดภัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่าด้านการบริหารสมรรถนะขององค์กร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนา จุดแข็งเฉพาะตัวขององค์กรที่เป็นสิ่งสำคัญและเอกลักษณ์ขององค์กร ในการพัฒนาต่อยอดปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมและเอื้อต่อการทำงาน และจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผลการศึกษากาการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่าด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีวิธีการหรือสิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไข มีมาตรการรักษาความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุ มีการแต่งตั้งกรรมการรับผิดชอบ การเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ด้านอุบัติเหตุ อันได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ธรณีพิบัติภัย ภาวะโลกร้อน มีการให้ความรู้และฝึกซ้อมครูบุคลากรและนักเรียนเกี่ยวกับอุบัติเหตุ เพื่อให้การดำเนินงานการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ กับด้านความปลอดภัยจากโรคระบาด มีค่าสหสัมพันธ์ต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรให้คณะครู ผู้ที่ที่มีส่วนได้ส่วนเสียของสถานศึกษาเข้ามา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและมีมาตรการเฝ้าระวังและการสอบสวนโรค มีการประสานและสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมีการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ของพาหะนำโรค และจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคระบาดตามสถานการณ์ให้มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาแนวทางพัฒนาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ส่งผลต่อการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยที่ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รู้จักการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า มีการพัฒนาตนเองและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อพร้อมรับมือกับภัยต่าง ๆ อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร ทำให้สถานศึกษามีขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

เอกสารอ้างอิง

- กัมปนาท นาคบัว. (2565). การศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- คมกฤษ พรหมฉิน. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จุฑามาศ พิมพ์นอก. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความปลอดภัยกับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1.

- จุมพร พัฒนะมาศ. (2558). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขต จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มิตร ชื่นสิน. (2567). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก. วารสารการบริหารการศึกษาและ นวัตกรรมการศึกษา, 4(1), 28-42.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564) คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความ ปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2564. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ พัสดุภัณฑ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2560-2579. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์. (2566). รายงานแผนการปฏิบัติ การประจำปี 2566.